

XƏZANDA YAZ GÜLLƏRİ

ƏLİ RZA XƏLƏFLİ

(Əvvəli ötən saylarımızda)

HÜMMƏT FƏRƏCLİYƏ MƏKTUB

Ay Hümmət Fərəcli, səni görürəm,
Dağların içində necə yanarsan.
Bəxtinlə qəm evi qurub hörürsən,
Sən orda həsrətdən alovlanırsan.

Dərbəndə qardaşdır Borçalı, - dedin,
Dərdin qardaşlığı bətər olurmuş.
Üzdən gülüşün var, içdən gülmədin,
Gülüş də həsrətdən yanıb solurmuş.

Dərdə dözümlü yolu təmkin saxlayan,
Neçə Hümmətimin biri də sən sən.
Dərdi biçin-biçin bəlim bağlayan,
Bir elin, elatin piri də sən sən.

Qəm dolu günləri ömürdən sayıb,
Yaşın yetmişinə gəlib çatmışan.
Bəxtimiz qəm yeyir, hələ doymayıb,
Həsretə qismətin bilib çatmışan.

Oxu yazdığımı "Mansırı" üstə,
Rafiq Hümmət dil-dil söze gətirsin.
Hümmət Əhmədlidən təskinlik istə,
Bir şaman duası közə gətirsin.

Açıb yaxasını qəmin, kədərin,
Yurdun yarasını Allaha göstər.
Haqqın divanında qəza-qədərin,
Ağrı-acısını sabaha göstər.

Ay dostum, savaştan geri çəkilmə,
Sənəni gülləyə sipərə dön tut.
Gümana, dumana, çənə əkilmə,
Bir aydın sabaha, işığa yön tut.

YURDA KEŞİKÇİ DOSTUM

Orupun gözüydü Hümmət Əhmədli,
Kimliyi bir elin adı-saniydi.
Sözü keçərliydi, özü hörmətli,
İnsanlığ adına pir insanıydı.

Əzablar içində ötən gəncliyi,
Onu böyütmüşdü uşaq yaşından.
Göylərə çəkilmiş ana dincliyi,
Oğul bitirmişdi yurdun daşından.

Hümmət danışanda "dinləsin hər kəs,
Sadaxlı danışır, Borçalı dinir".
Əli müəllimin dilindən bu səs,
Yenə yaddaşında canlanır, dinir.

Bitib yaddaşında Çinar obrazı,
Orxon-Yeniseyden gələn Sadaxlı.
Çağlayır gözümdə yurdun Arazı,
Qəmi varlığında gülən Sadaxlı.

Sənin Orxan oğlun mərdlik soracağı,
Adında, sanında qalar, yaşayar.
Bir sadax içində igid yarağı,
Qəzəbə, inada dolar, yaşayar.

Mənim Hümmət dostum, əziz qardaşım,
Hardasan, həsrətim şirin sözüne.
Torpağa keşikçi, oyaq yurddaşım,
Borçalı yaşayır sənin üzünə.

Burda rahatlığı, alimliyi də,
Sən qurban elədin yurd sevgisinə.
Bilirsən qürbətə heç bəyliyi də,
Əvəz ola bilməz qurd sevgisinə.

Ömür bağışlayıb doğma yerlərə,
Yurdun torpağına, daşına döndün.
Dolandın başına bəlkə min kərə,
Ana gözlərinin yaşına döndün.

Arzular, diləklər bağbanı oldun,
Yer əkdin, bar dərdin zəhmət bağından.
Halal zəhmətinlə kamala doldun,
Boylandın dünyaya hörmət dağından.

Qızın Pərvanənin, oğlun Orxanın,
Güldü gözlərində gözəl günləri.
Qüruruna yetməz min bəyin, xanın,
Yalanlı, şöhrətli toy-düyünləri.

Hələ yaddaşında Hürü ananın,
Çəkdiyi xəngəlin çiçəyi güldür.
Təklək əzabında dərdə yananın,
Vəsfində sözümlü gerçəyi güldür.

Ay Hümmət, bu yerdə nəvən elindən,
Bir damla şəh üstə salam göndərdi.
Gülərlü Damla baba dilindən,
Duyğuma yol açdı, söze döndərdi.

Tanrıya şükür, dostum, sizə də Damla düşdü,
Aşıb-daşan sevincdən bizə də damla düşdü.

Könüllər dilə gəldi, duyğular qanad açdı,
Gözlər sevindi, güldü, üzə də damla düşdü.

Buludlar qoşun çəkdi, şimşəklər qamçı vurdu,
Leysan tutdu zirvəni, düzə də damla düşdü.

Uçdu həsrət hasarı, vüsala yol açıldı,
Bulaq üstə cığıra, izə də damla düşdü.

Müdrilər yaxşı deyib: heç yoxdan gec də yaxşı,
İndi heç gec də deyil, tezə də damla düşdü.

Gözlərim sevincimdən bulaq oldu, çağladı,
Qələmi suya çəkdim, söze də damla düşdü.

Gəldilər sədasına, güldülər ədasına,
El yığıldı bu ərke, naza da damla düşdü.

Nur yağdı göy üzündən bir dağın sinəsinə,
Atəşlərə ağ yağış, közə də damla düşdü.

Muğandı, tərənedi: - təsnifdi, dərəməddi,
Əzizim balabana, saza da damla düşdü.

Sevindi xoş nəzərlər, güldü odlu baxışlar,
Cığır saldı yanaqlar, gözə də damla düşdü.

Muxtarın sədaqəti, Pərvanənin inamı,
Bir istək almasına, - güzə də damla düşdü.

Pay gələ yerdən-göyden, bölən elə bölüb ki,
Çoxlara çox üstündən, aza da damla düşdü.

Ömür yolu sınaqdı, dözümlü, təpər istəyir,
Bu bəndə, bu bələne - gözə də damla düşdü.

Könüllərin bağında güllər açdı al-əlvan,
Ağına, alasına, boza da damla düşdü.

Bu Savad nənəsinin halallıq süfrəsinə
Bu çörəyə, bu suya - duza da damla düşdü.

Fəsilər quraq ötdü, yay yandı, payız soldu,
Axır ki, qış üstündən yaz da damla düşdü.

Yuxumda əbri-neysan sellər-sular çağladı,
Həsretə Yusif özü yoza da, damla düşdü.

Min-min adlar içində ata-ana arzusu,
Oğula Yağmur adı, qıza da Damla düşdü.

Hümmətin himmətinə, Sevdanın sevdasına,
Şairin nəmərinə - yüzə də damla düşdü.

İlahi bir qələmlə çəkilmiş şah əsəri
Xələfli söze çəkə, yaz da Damla düşdü.

BİR NƏCİBLİK YOLU VAR

Nəvələri yanında Nəcibəyə yol verim,
Könül yeri tutsunlar sözümlü xanəsində.
Axın-axın duyğular, qönçələnsin gül dərim,
Tellənsin xatirələr hər kəsin sinəsində.

Ruhumu dilləndirən, sözümlə naxış salan,
Bizim müdrək Nəcibə yenə təmkin dağıdır.
Xələfli yaxşı bilir, şairdən sözdür qalan,
Bağban olan kimsəni yaşadan öz bağdır.

Yaddaşında yaşadığı ağıllı nəzərlərin,
Kürə qovuşub gəlib sənin səssiz həyatın.
Açılan dan üzünə salamsan səhərin,
Kimliyinə cavabdır sənin Nəcibə adın.

İşğindən nurlanıb budaq-budaq cöhrələr,
Muğanlıdan Xəzərə sən sinəni görmisən.
Qucağında böyüyüb fidan-fidan pöhrələr,
Hər çiçəyin üstünə sən qəlbini sərmisən.

Müdrək ana timsallı, səssiz-səssiz danışan,
Nəcibəni görürəm sözümlü ağrısında.
Borçalıdır danışan, fikirləri qarışan,
Yurd yangısı çözümlü gözünün ağrısında.

Borçalı, Qarayazı... vətəndən qıraqdasan,
Ağrı-ağrı yolların bədəndən, candan keçir.
Ürəklərin yağında piltəsi çıraqdasan,
Sənin dərdin, kədərin damardan, qandan keçir.

Bir vaxt dinməz, dillənməz Nəcibə dil-dil ötən,
Qızıl qəfəs bülbülü - nəğməsində yandırır.
Zaman-zaman vətənin ürəyində dərd bitən,
Taleyindən söz açıq, nəfəsində yandırır.

Nəciblərin üzünə yaşayan dünyamızı,
Nə yaxşı ki, bəzəyən sən də varsan Nəcibə.
Uca analıq yolu... nənəliyin taxtında,
Tükənməyən xəzinə, dövlət, varsan, Nəcibə.

Bir ana sevgisinə daş yerişir, dağ gələr,
Qönçələner duyğular, könüllərə bağ gələr;
Sənədəki yuvada pərvazlanır körpələr,
Balalara yurd yeri - bir diyarsan, Nəcibə.

Ötüb-keçən illəri ömürlərdən yaş qovar,
Kövrələrsən qəlbindən sıxıntıyı yaş qovar,
Qəlbini hərərəti buz ərider, qış qovar,
Payız özü deyər ki, sən baharsan, Nəcibə.

Kimsədən gileyin yox, bildiyində sircəsən,
Gözəllərin içində övliyasən, pircəsən,
Züleyxa doğmasan, sımarslıqda bircəsən,
Balaxanı, Güllüstan, Zərnigarsan, Nəcibə.

Səlminazın sözümlü sənin vətən qoxun var,
Ahilənin ahında həsrət-həsrət yuxun var,
Xoş üzün, təbəssümün, vardan azın, çoxun var,
Doğmaların qəlbinə xoş güzərsən, Nəcibə.

Günümüzü sovurduq dövrənin ələyinə,
Bir gün tanrı hay verər sənin də diləyinə,
Vətən sarı göynəyən yaralı ürəyinə,
Borçalı ağrısını tay tatarsan, Nəcibə.

Əvvəli 8-ci səhifədə

Xələflinin həsrəti qurtaranda, bitəndə,
Unutma, yadına sal, adı solub itəndə;
Qoşulub dumlara Araz üstədən ötəndə,
Yurduma bir lələk də sən atarsan, Nəcibə.

BAŞKEÇİDDƏN DARVAZA

Azərbaycan Gəyliyəni, Azərbaycan Qozlusunu,
Adının adı yanar, əlin əldən üzülse.
Gəlməsə qəm evinə, könül almaz sözlüsü,
Dağlar dağlara qalar elin dildən üzülse.

Qonaq olduq bir zaman dostum Əlixangilə,
Əzizimiz Hümmətlə qalxdıq uca dağlara.
Hələ gənc Bədirxanı orda mən gülə-gülə,
Gördüm necə can atır daha gözəl çağlara.

İndi Turan boyunca şöhrətə sahib olan,
Bədirxan Borçalının fəxridir desəm, azdır.
Elmində, zəkasında böyüyüb yaşa dolan,
Bədirxandan yazmağa təbim yenə ayazdır.

Borçalı dağlarının güllü yazı, payızı,
Düşüncəmdə dolanır, sözümlə ötir saçır.
Xəyalımda yaşayan Başkeçidin havası,
Yaddaşımda yaşayıb, kitab-kitab gül açır.

İsaxanlı qardaşlar, Zəlimxanlar hərəsi,
Ruhumun göylərində planet gücündədir.
Parlayan ulduzların sıralanan sərəsi,
Karvan-karvan duyğular, fikirlər köçündədir.

Başkeçiddə zirvədən, Darvaza boylanırıq,
Əlli ilin o üzü gözlerimin önündə.
Ulu türkün ruhunda kükrəyib çaylanırıq,
Toqquşan qılıncların qan süzülən yönündə.

Mənim yaddaş ölkəmdə sevgi haqqı qazanan,
Bir əfsanə yaşadı o vaxtdan varlığında,
Əzablı yollarında illər boyu uzanan,
Həqiqətlər yazıldı bu ixtiyar çağında.

Hələ Müşfiq Borçalı, hələ Mədət Çobanlı,
Böyük Darvaz qapısı tarixin dil yaddaşı,
Danışar zaman-zaman, danışar canlı-canlı,
Yazılan kitablarda Borçalının ad daşı.

Söz ki, məqama gəldi, bir dostum da bu yerdə,
Darvazdan əl elədi, işiq gördüm sözümdə,
Seryoj Alı oğlunu hər açılan səhərdə,
Ruhumun üfünündə... görürəm dan üzündə.

Mənim də Əlixanım xatirəmin uyuyan,
Aydınlıq səmasında sevgili sakinimdir.
Ürəyimi, qəlbimi ovudan, ovsunlayan,
Dostlarımla ürəyi mənim də məskənimdir.

Yaddaşımda yaşayan Borçalının bənzəri,
Əlixanım atası qonaqçanlı kişiydi.
Xəyal azad quş kimi dağlar-dağlar gözəri,
Gəzdikcə gördüklərim yəqin ki, bəxt işiydi.

Mənim əziz Borçalım, qəlbimin atəşisən,
Yana-yana həsrətin sinəmdən alov dərər.
Sinəmi oda tutdun, qəlbimin dəmkəşisən,
Sözün alov dilləri məndən də soraq verər.

Yol yordum, dağlar aşdım,
Gözüm dumanda qaldı.
Sel oldum, aşdım, daşdım,
Könlüm gümanda qaldı.

Qaldı toyum, düyünüm,
İndi necə öyünüm,
Düyünə düşdü günüm,
Bəxtim yamanda qaldı.

Dövrənim yaraladı,
Könlümü qoraladı,
Yaxşını qaraladı,
Pislər amanda qaldı.

Dedim sevgidə yanıq,
Qaynadı, dondu qanıq,
Suda boğulan canım,
Umud samanda qaldı.

Həsrət yolun ağrısıdır,
Xələflinin dağıdır,
Bəxtim mənə yağdır,
Günah zamanda qaldı.

ÇAYRUDDAN GƏLƏN İDRİS

Bir kədərli duyğudan misralara yol salım,
Deməsinlər Xələfli öz dostunu unudu.
Mənimlə yaşa dolan xatirəmə qol salım,
İdrisin vaxtsiz köçü qəlbimi oda tutdu.

Yataqxana həyatı, iki il bir otaqda,
Nəfəs aldım, yaşadım tələbək illəri.
Yola saldıq ömürdən gəncliyi qaynar çağda,
İndi xəyal dinləyir şirin-şirin dilləri.

Sözümə cila verir, misralara düzülür,
O illərdən yadigar xatirələr, duyğular.
Qaranlıqlar içindən tel-tel işiq süzülür,
Mənim viranə könlüm, bəs nə deyir bayquklar.

İçin-için yandıran, sözümlə oda tutan,
Qəlbimdə ocaq yeri, hələ qorlar közərir.
İlhamımda gündoğan, yaddaşımda günbatan,
Üfüqümdə inləyən xatirələr köz dərir.

Ömrünün gün batanı, xəzanında gəlirdi,
İdrisi mən görəndə payız güllü solmuşdu.
Ömür nədi, gün nədi, artıq yaxşı bilirdi,
Onunla son görüşüm evimizdə olmuşdu.

İdrisi mən görəndə könlüm güllü bağ oldu,
Dönə-dönə oxşadım, öpdüm bu səyahəti.
Qucaqlaşdıq, sevgimiz könlümüzcə dağ oldu,
Söylədi məramımdır atanın ziyarəti.

XƏZANDA YAZ GÜLLƏRİ

Unutdum bir anlığa Qarabağ nisgilimi,
Mənim könül dünyamı işiq aldı, nur aldı.
Dostluğun qalasında gördüm bir fəteh kimi,
Çayruddan Xələfliyə İdris belə yol saldı.

Zal kişinin yanında söhbətimiz çox çəkdi,
Axırda atam dedi, - "bu nə dərin oğlandı".
Sonralar eşitdim ki... qələm burda ah çəkdi,
Bir ömür də yol üstə sona çatdı, bağlandı.

İdrisin bütövlüyü onun təmkin həyatı,
Qüruruna güvənib adına "şef" deyirdik.
Bizə yadigar qalan yumuru, zarafatı,
Bir zaman deyirdim ki, süfrədən bal yeyirdik.

Suyu aydınlıq bilən ululardan söz qalıb,
Səfərə gedənlərin dalınca su atarlar.
İndi sinəmin üstə ocaq qalıb, köz qalıb,
Odumu söndürməyə quruyub sututarlar.

Mənə təskinlik olan
Söz gətir, ilham pərim.
Gözümün nuru gedib,
Göz gətir, ilham pərim.

Könül alan qucağa,
Qısqıldığım bucağa,
Odu sənən ocağa,
Köz gətir, ilham pərim.

Söz gətir bir araya,
Gün doğsun bu saraya,
Muncuq-muncuq sıraya,
Düz gətir, ilham pərim.

Söz sinəmdə gülməsə,
Qələm yazmaz bilməsə;
Yaddaşımda gəlməsə,
Yaz gətir, ilham pərim.

Könülə yat, qəlbə sin,
Alsın nurun sönməsin,
Üzün məndən dönməsin,
Üz gətir, ilham pərim.

Hardasan, bir bəri gəl,
Könlümün sərvəri, gəl,
Dayanma, içəri gəl,
Naz gətir, ilham pərim.

Tez gəl, bəxtin yol açar,
Xələfli bir gün uçar,
Sözümün dadı qaçar,
Düz gətir, ilham pərim.

BALACA ƏKBƏRİN BÖYÜK RUHU

Şah divanı qurulub... görək Əkbər neyləyib,
Görək özü hardadır, görək gəlsin araya.
İnsanlığın taxtında Əkbəri görk eyləyib,
Bələdçi özüm olum, dəvət edim saraya.

Elmində, ədəbində hörmət, izzət sahibi,
Əkbərə yer göstərir sözün şahənə taxtı.
Yaşadığı ömürdə halal şöhrət sahibi,
Sənətkarı sevməzmi sözün zamanı, vaxtı.

Tarixin alt qatından dinlədikcə ünləri,
Eşidən divan əhli heyratlərə bürünür.
Açıldıqca sirlərin əzablı düyünləri,
Bu balaca Əkbərin əzəməti görünür.

Vətən millət yolunda, sözümdə şəhid olan,
Sənətkarı görürük ruhların harayında,
Zamanın divanında tarixə şahid olan,
Əkbərin imzası var sözünün sarayında.
Doğulduğu məkənda zaman-zaman hallanan,
Biraz-biraz arayıb "Göyçayın tarixi"ni.
Doğrunu, düzü yazıb düşüncədə qollanan,
Fikir-fikir çağlayan hər çayın tarixini.

Aşıq Ozan sənəti, eşqinin gülüstani,
Varlığında gül açan ecazlar diyarıdır.
Əkbərin taleyində həyatının dastanı,
Söz ömrünün qazancı, tükənməyən varıdır.

Əkbərin ürəyində Xocalıdan Gülcəhan,
Sözü toxum ələyib, ağrı akib, dörd əkib.
"Əsirin əsiri" nə bığanədir bu cahən,
Bir sənətkar taleyi indi görün nə çəkib.

Sözün allahlıq taxtı hökmündə fərman verir,
Görək bir gün qurtarsın allahların savaşı.
Dünyanın taleyinə düz sözü dərman verir,
Bu dünyanın yolundan götürün qara daşı.

Əkbərin məramıdır ağa qara dəyənələr,
Çəkilsin yolumuzdan doğruya, düzə gəlsin.
Yox olsun yer üzündən nizamları əyənələr,
Sevinən könüllərdə duyğular sözə gəlsin.

Sözün şah divanında danışdıqca olanı,
Bir sənətkar ömrünün fəsiləri güllənir.
Tədqiqatlar yolunda bir alımdan qalını,
Yazıya gətirdikcə düşüncələr tellənir.

Əkbərin kimliyini söz eləmə, deyim ki,
Ata kimi möhtəşəm, dostluqda vəfəlidir.
Xasiyyətdə təmkinini, bütövlüyü öyüm ki,
Yolunda cəfəlidir, ruhunda səfəlidir.

Çəkdim yazıya, dostum, qurd ağzından nə qapdım,
Dedim yadigar qalsın məndən sözümlə, söhbətim.
Hər duyğunu aradım, yeddilər üstə tapdım,
Əzabıma can dedim, can dediyim qismətim.

Hara dönsək yolumuz,
Vətəndən, əldən keçər.
Ürəklərin yangısı,
Söz olar dildən keçər.

Zəhməti görən könül,
Barına dolan sünbül,
Eşqində yanan bülbül,
Qönçədən, güldən keçər.

Üzünə gülsə, sabah,
Yuyular, ötər günah,
İnadı çəkmə söyyəh,
Səhradan, çöldən keçər.

Duyğularda qarışan,
Bağrın olmasın şan-şan,
Zülfün olsa pərişan,
Hər şana teldən keçər.

Xələfli də bir köçkün,
Ayrılıq saldı düşkün,
Həftələr, aylar gün-gün,
Dolanar, ildən keçər.

(Davamı var)